

GONIEC NADWIŚLAŃSKI

WYDANIE PORANNE

GŁOS POMORSKI

PISMO CODZIENNE POSWIECONE SPRAWOM STANU ŚREDNIEGO.

Kodakcja i administracja w Grudziądzu, ul. Mickiewicza 3. Telefon 59. — Telefon redakcji w nocny nr. 811 i 812. — Konto czołowe P. K. O. Poznań nr. 20747
 Reprezentacja Gońca Nadwiślańskiego w Toruniu: Ul. Sw. Ducha nr. 13. Telefon 56. — Reprezentacja redakcji w Poznaniu: Ul. Kanta'ya nr. 1. Telefon 14-78

Nr. 11.

GRUDZIĄDZ — TORUŃ, sobota, dnia 14 stycznia 1928 r.

Rok IV.

Wywiad przedstawiciela Pata z litewskim ministrem rolnictwa.

Większość obszarników polskich. — Stosunki polskie są możliwe, ale nie są nieodpowne. — „Wszystko na świecie układa się tak“.

Kowno, 12. 1. (Pat.) Przedstawiciel Pata w Kownie odbył dłuższą rozmowę z ministrem rolnictwa Aleksą. Unikając wynurzeń na aktualny temat polityczny, min. rolnictwa udzielił przedstawicielowi Pata wyczerpujących informacji na temat reformy rolnej na Litwie.

Minister Aleksa jest autorem projektu reformy rolnej i szefem t. zw. „stronnictwa gospodarczego“. Projekt reformy rolnej min. Aleksy został przedłożony sejmowi litewskiemu w r. 1922 i z nieznacznymi zmianami, t. j. maximum pozostającej ziemi właścicieli rolnych, wkrótce potem został przyjęty. Projekt ten w ciągu ostatnich lat był z wielką energią wprowadzany w życie. Ogólna liczba ziemi na Litwie wynosi 5 milj. 500 tys. ha.

Z tych obszarów parcelacji podlegało około 1 milion ha, z której to sumy około 50 tysięcy ha przypadło na lasy, które przeszły na własność państwa.

Minister Aleksy przyznaje, że tempo wywłaszczania i nadziału było dotąd zbyt szybkie, wobec niskiego poziomu stanu gospodarczego na Litwie, braku kapitałów na inwestycje. Wśród większości posiadaczy ziemi na Litwie t. zn. tych, którzy mają majątek ponad 80 ha, 70 proc. stanowią Polacy, Rosjanie i Niemcy. W liczbie 70 proc. było 50 proc. zdecydowanych Polaków, zaledwie zaś 20 procent Litwinów lub neo-Litwinów. Tem więc tło-

maczy min. Aleksy niechęć mas litewskich do Polaków, których tu znają jako obszarników.

Zapytany o wypłaty odszkodowawcze przy wywłaszczeniu, min. odpowiedział, że ma na biurku projekt wypłaty odszkodowań i ma nadzieję, że zostanie na wiosnę przyjęty przez radę ministrów.

Projekt ten przewiduje długoterminowe spłaty, przezem posiadacze większych gospodarstw ponad 2 tysiące ha będą splaceni w terminie bliskim.

Minister ma nadzieję, że za 5 lat dodatni rezultat przeprowadzonej reformy rolnej ujawni się zupełnie wyraźnie. Zdaniem ministra stosunki z Polską są możliwe, ale nie są nieodpowne. Najbardziej pożądane by były one dla Kłajpedy, gdyż ożywiłyby ruch w tym porcie. Na Litwę przybywa szereg towarów polskich za pośrednictwem ościennych krajów. Naturalnie bezpośrednie strony handlowe wpłynęły by na obniżenie cen niektórych towarów, niema to jednak większego znaczenia. Towaru na eksport do Polski Litwa nie posiada. Najwyżej len, bydło. W sprawie importu polskich produktów, minister zaznaczył, że tylko niektóre narzędzia rolnicze mogły by być importowane z Polski. Większość tych narzędzi jednak w dalszym ciągu przechodzi na Litwę z Niemiec, Danji, Czechosłowacji, Ameryki oraz Szwajcarii. Na pożegnanie wypowiedział p. Aleksy filozoficznie: „Wszystko na świecie układa się tak“.

uniemożliwić prowadzenie rokowań z Polską, która dla przyjemności Litwy nie może odgrodzić Wilna od Warszawy granicą celną. W takim razie wejście w grę procedura pośrednictwa Ligi. Byłoby dziwne, gdyby 14 państwom, reprezentowanym w Radzie, nie udało się doprowadzić Litwy do porządku. W końcu dziennik jeszcze raz z naciskiem podkreśla, iż pozostaje faktem, że kwestja Wilna jest już uregulowana.

Liga rozwoju mocarstwa polskiego.

Nowy Komitet wojewódzki w Katowicach.

Katowice, 12. 1. (Pat.) Ukonstytuował się tu dziś Komitet Wojewódzki Ligi i rozwoju mocarstwa polskiego z adwokatem Zdzisławskim, jako przewodniczącym, na czele. Liga ma na celu stworzenie ideowo twórczej organizacji tych wszystkich elementów, którzy nie zarażeni jadem partyjności, pracują dla dobra państwa.

Sensacyjna rozprawa sądowa.

Bułgarski ks. Cyryl przed sądem.

Wiedeń, 12. 1. (Pat.) Przed tutejszym sądem handlowym toczyła się dziś rozprawa o koszty adwokackie w wysokości 150 tysięcy dolarów, wytoczona ks. Cyrylowi bułgarskiemu przez pewnego adwokata węgierskiego.

Koszta liczy sobie adwokat za interwencję w sprawie posiadłości ks. Cyryla w Czechosłowacji. Sprawa została odroczone z powodu powołania świadków.

Ostatnie posiedzenie francuskiej sesji parlament. z udziałem Poincarego.

Paryż, 12. 1. (Pat.) Dziś o godz. 15.10 odbyło się otwarcie ostatniej sesji parlamentu. Na posiedzeniu byli obecni Poincare oraz liczni członkowie gabinetu. Wśród deputowanych znajdowali się komuniści Cachin i Waillant Coulurier.

Król afganistański na audjencji u Papieża.

Rzym, 12. 1. (Pat.) Agencja Stefani donosi, że Papież przyjął dziś na posłuchaniu króla Afganistanu, z którym odbył 15-minutową rozmowę. Król odwiedził następnie kardynała Gaspari'ego, który go rewizytował. Papież udekorował króla odznaką „Złotej ostrogi“. Król natomiast wręczył kardynałowi Gaspari'emu wysokie odznaczenie afganistańskie. Popołudniu afganistańska para królewska zwiedziła bazylikę oraz muzeum.

Tragiczny lot australskich lotników.

Zelington (Nowa Zelandja), 12. 1. (Pat.) Pomimo energicznych poszukiwań na lądzie i morzu nie natrafiono na ślady zaginionych lotników australijskich, którzy usiłowali dokonać raidu Australja--Nowozelandja.

Cała prasa europejska potępia Waldemarasa.

Nawet organ stronnictwa niemiecko-narodowego zajmuje przychylnie stanowisko dla Polski.

Berlin, 12. 1. (Radjo.) Prasa europejska zajmuje się w dalszym ciągu sprawą polsko-litewską, przyczem głosy tej prasy są bardzo przychylnie. Podkreślić należy, że nawet organ stronnictwa niemiecko-narodow. „Deutsche Tageszeitung“, przynosi wiadomość nam przychylną. Pismo to w depeszy z Genewy

stwierdza, że ostatnie wydarzenia w stosunkach polsko-litewskich budzą zainteresowanie w kołach Ligi Narodów. Dziennik niemiecko-narodowy przyznaje jednocześnie, że wszystkie te koła zajmują stanowisko nieprzychylnie dla Waldemarasa.

Kwestja Wilna jest już uregulowana.

Genewa o oblędzie Waldemarasa.

Genewa, 12. 1. (Pat.) Dzisiejszy „Journal de Geneve“ w naczelnym artykule p. t. „Mr. Waldemaras abuse“ szczegółowo omawia bezpodstawność pretensyj litewskich co do Wilna, zbijając w ostrych i kategorycznych słowach tezę Waldemarasa, jakoby ostatnia rezolucja Rady Ligi miała w czemkolwiek naruszać lub uchylać decyzję konferencji ambasadorów, przyznając Wilno Polsce. Wspomniany organ podkreśla absolutne odosobnienie Waldemarasa na grudniowej sesji Ligi oraz opuszczenie go nawet przez Niemcy i Rosję. Dziennik twierdzi, że minimalny sukces litewski, polegający na tem, że do tekstu decyzji

Rady Ligi w sprawie polsko-litewskiej, dodano kilka słów, dotyczących kwestyj rozbieżnych, a podyktowanych chęcią umożliwienia Waldemarasowi powrotu do Kowna, uderzył mu do głowy, powodując zupełnie fałszywe interpretacje decyzji Rady Ligi. Waldemaras wie doskonale, że ani Polska, ani Liga Narodów nie uznały w Genewie słuszności pretensji Litwy do Wilna. Jeśli twierdzi co innego, kompromituje się wobec opinii świata. Są rzeczy, wzbronione przez kodeks honorowy. Waldemaras naraża się na to, że przy okazji przyszłych narad może nie być traktowany jako gentleman. Dziwne jego pretensje mogą

Francja otrzymała odpowiedź Kelloga

na ostatnią propozycję w sprawie paktu przeciwko wojnie.

Paryż, 12. 1. (Pat.) Jak wiadomo, odbywają się pomiędzy rządem francuskim i rządem Stanów Zjedn. pertraktacje, dotyczące paktu wieczystej przyjaźni pomiędzy temi dwoma państwami, oraz paktu, do którego będą mogli przystąpić także inne państwa, które według koncepcji Kelloga, amerykańskiego sekretarza stanu, zawierać ma wyjęcie wojny z pod prawa.

Jak donoszą z Paryża, francuski minister spraw zagran., Briand, otrzymał już odpowiedź Kelloga na ostatnią propozycję Francji. Dokument ten zostanie prawdopodobnie ogłoszony jutro jednocześnie we Francji i w Stanach Zjednoczonych.

Paryż, 12. 1. (Pat.) „Havas“ donosi, iż w związku z odpowiedzią Kelloga w sprawie paktu wieczystej przyjaźni, Francja zapatruje się przychylnie na projekt traktatu wielostronnego, dalej podaje myśl przeprowadzenia wstępnej wymiany poglądów między głównymi mocarstwami.

Londyn, 12. 1. (Pat.) Agencja Reutersa dowiaduje się z Waszyngtonu, że w odpowiedzi rząd Stanów Zjedn. na propozycję francuską zawarcia paktu przeciwko wojnie, sekretarz stanu Kellog odrzucił projekt ograniczający przyszy pakt do wojny napastniczej a także domaga się rozszerzenia układu na inne państwa.

Doumergue przewodniczącym senatu francuskiego.

Na stanowisko przewodniczącego senatu obrany został Doumergue, zyskując 215 głosów na 250 głosujących.

Proces mafii we Włoszech.

147 skazanych.

Rzym, 12. 1. (Pat.) Proces 154 członków mafii, która popełniła liczne zbrodnie, zakończył się skazaniem 147 podsądnych na rozmaite kary: od 5 lat więzienia do dożywotnich ciężkich robót. 7 oskarżonych zostało uniewinionych.

Dr. Hermes wyjechał do Warszawy.

Berlin, 12. 1. (PAT.) Przewodniczący niemieckiej delegacji do rokowań z Polską dr. Hermes odjechał wczoraj wieczorem do Warszawy.

W sprawie przydzielenia oficera łącznikowego do Min. Przemysłu i Handlu.

Warszawa, 12. 1. (Pat.) Kilka dzienników podało wiadomość o przydzieleniu do Ministerjum Przemysłu i Handlu oficera łącznikowego. Wiadomość ta nie jest zgodna z prawdą. Natomiast prawdą jest, że praca mobilizacyjna przemysłu wynika z rozporządzenia p. Prezydenta Rzeczypospol. o rzeczonych świadczeniach wojennych, które dotychczas były prowadzone przez Min. Spraw Wojsk., przejęło Min. Przemysłu i Handlu.

Powrót dwóch księży polskich z piekta bolszewickiego.

Moskwa, 12. 1. (Pat.) Zesłany na wyspy Sokołowieckie ks. Sokołowski sprowadzony został przez władze sowieckie hydroplanem wobec braku komunikacji lądowej i odstawiony do Mińska, skąd wraz z ks. Cimaszkiewiczem przybędzie do Polski na podstawie polsko-sowieckiego układu w sprawie wymiany więźniów.

Przewodnicząca amerykańskiego 7w. Polek p. Napieralska w Krakowie.

Kraków, 12. 1. (Pat.) Wczoraj odbyło się w Magistracie uroczyste powitanie p. Emilji Napieralskiej, przewodniczącej amerykańsk. Związku Polek, przybyłej do Polski w celu nawiązania kontaktu z kobiecimi organizacjami i przygotowania wielkich wycieczek Polek amerykańskich, które przybędą do Polski w czerwcu b. r.

Zgon red. „Lidowych Nowin“.

Berno Morawskie, 12. 1. (PAT.) Dziś w południe zmarł tu red. „Lidowych Nowin“, Rudolf Tesnochlidek.

Nietykalność deputowanych Komunistów.

Izba odrzuciła wniosek socjalistów 310 przeciwko 229.

Paryż, 12. 1. (Pat.) Na dzisiejszym posiedzeniu Izby deputowanych przewodniczący odczytał pismo min. sprawiedliwości, przypominające o zamiarze rządu francuskiego aresztowania 5 skazanych przez sąd deputowanych komunistycznych. Socjaliści wnieśli wniosek, domagając się, aby rząd przedstawił Izbie formalne żądanie o zniesieniu nietykalności poselskiej deputowanych komunistycznych

W odpowiedzi na to min. sprawiedliwości oświadczył, że z punktu widzenia parlamentarnego rząd nie potrzebuje prosić o pozwolenie aresztowania tych deputowanych. W danym wypadku, gdy chodzi o zapewnienie bezpieczeństwa. Narazie rząd bierze na siebie całkowitą odpowiedzialność i stawia w tej sprawie kwestję zaufania. Izba odrzuciła wniosek socjalistów 310 przeciw 229.

Olbrzymie nadużycia w zakładach chemicznych w Niemczech.

Berlin, 12. 1. (Pat.) W olbrzymich zakładach przemysłu chemicznego Laumera wykryto nadużycia, sięgające 2 i pół miliona marek, których dopuścił się jeden z dyrektorów

towarzystwa, przedstawiając fałszywe rachunki za wykonane jakoby przez niego przed kilku laty prace budowlane i malarskie.

Niszczenie linii kolejowych na Litwie.

Ryga, 12. 1. „Latvis“ donosi z Kowna o dalszym niszczeniu kolei libawo-kowieńskiej. Po zniszczeniu odcinka pomiędzy Wilnem i Kownem na przestrzeni 7 km, obecnie rozpoczęło się zdejmowanie szyn kolejowych na odcinku Koszedary—Skirulje, na przestrzeni

25 km. Szyny kolejowe używane są dla naprawy innych torów. Wiadomość ta wywołała w Libawie wielkie rozgoryczenie, a tamtejsze koła zapytują lotewskie min. spraw zagran., jakie zajmie stanowisko w tej sprawie.

Nowy gabinet na Lotwie został utworzony.

Ryga, 12. 1. (Pat.) Nowy gabinet koalicji stronniectw niesocjalistycznych został utworzony pod przewodnictwem centrum-demokratycznego Juraszewskiego. W skład gabinetu wchodzi: 4 członków prawicy, a wśród nich jeden Niemiec jako minister sprawiedli-

wości, 2 centrowców, 1 ledgaleczyk i 3 bezpartyjnych jako fachowcy. Minister spraw zagranicznych nie został dotychczas mianowany i będzie nim prawdopodobnie obecny poseł lotewski w Kownie Balodis.

149 Lekarz obłąkanych.

(Ciąg dalszy.)

Ale nie sprawdzili się jej obawy. Dwaj posługacze wyszli i przytknęli drzwi tylko za sobą. Edma przyłożyła ucho do desek. Odgłos kroków oddalał się, słyszała, jak otworzyły się i zamknęły drzwiczki prowadzące do zabudowań i znów nastąpiło głębokie milczenie. Młoda dziewczyna obróciła się wtedy i zobaczyła, że matka przy niej stoi, Joanna, machinalnie naśladująca każde poruszenie córki, wysunęła się sama ze swej kryjówki, skoro tylko odeszli posługacze.

Edma wyprowadziła ją z amfiteatru i poprowadziła do drzwi, jakie je oddzielały od bulwaru Montmorency i prawdopodobnie od wolności. Małeńki staroświeckiej formy kluczyk, doskonale pasował do zamka bezpieczeństwa. Drzwi się otworzyły i obie kobiety znalazły się na bulwarze. Po ciąg przelatywał właśnie a głośny świst lokomotywy oznajmił zbliżanie się do stacji Auteuil. Joanna przeleciała się tego hałasu, dymu świstni, wydała parę urywanych okrzyków i cofnąć się chciała. Edma pociągnęła ją i drzwi zatrzasnęła za sobą.

XIV.

Kolej obwodowa przeleciała, pozostawiając długi pas dymu poza sobą. Joanna zdawała się być uspokojona. Edma rozglądała się dookoła, na wszystkie strony, jak tylko okiem zasięgnąć mogła, bulwar Montmorency pusty był zupełnie. Naprzeciwko znajdował się przejazd przez szyny

kolejowe, a po drugiej stronie szyn wielki czworoboczny budynek z mnóstwem okien, dotykał fortyfikacji — to koszary bastjonu nr. 61.

Obie kobiety przeszły przez szyny. Nagle Edma zadrżała, spostrzegłszy żołnierza, stojącego na warcie przed bramą i z bronią na ramieniu, przechadzającego się równym krokiem tam i z powrotem. Skreśliła na bulwar Suchet na prawo. Droga wojskowa tak samo była pusta, jak i bulwar Montmorency. Młoda dziewczyna trzymała Joannę za rękę i nagliła do spieszного kroku.

— Gdzie my idziemy? — zapytywała się sama siebie. — Nie wiem, ale mniejsza o to... Napotkamy przecie jaki powóz... to wsiedziemy i każemy się zawieźć na stację Lyońska... Wtedy nie będziemy się już miały czego obawiać.

Joanna szła z pewnym wahaniem. Wydawała się cierpiąca... Widocznie silna wola nie mogła podtrzymywać jej fizyczne osłabienia. Zaczynała się już męczyć... Wielkie krople potu wystąpiły jej na czoło. Żyły na skroniach nabrzętały, a oczy błyszczały dziwnym jakimś wyrazem. Nagle zatrzymała się i usiadła, albo raczej upadła.

— Matko drogą! — zawołała Edma, — powstań, błagam cię o to... Odwagi... potrzeba nam iść jeszcze... Chodźmy...

Joanna nie odpowiedziała ani słowa i nie poruszyła się wcale... Zdawało się, że nie zgola nie słyszy, Edma pochyciła ją za rękę i lekko pociągnęła, ażeby zmusić do powstania. Warjatka wyrwała ręce ze złością i z dziwniejszym jeszcze wyrazem oczu. Wyraz ten, niestety, aż nadto dobrze był znanym Edmie bo zawsze prawie poprzedzał straszny kryzys... W obawie tego kryzysu, naj-

wiejszego ze wszystkich nieszczęść w okoliczności podobnej, w obawie dzikich przerażających okrzyków, Edma straciła głowę; upadła na kolana przed Joanną i zaczęła błagać Boga, żeby ulitował się nad nią. Biedne dziecko rozplakało się głośno.

Podczas kiedy Edma i jej matka uciekały z domu zdrowia w Auteuil, Frantz Rittner zamknięty w swoim gabinecie, dokończył przeglądania potrzebnych i niszczenia kompromitujących go papierów. Postanowił stanowczo zlikwidować zakład i wyjechać z Paryża i z Francji, jak można najprędzej. Od tygodnia puścił też w świat doktorski zawiadomienie, że zakład jego w Auteuil, znany z prześlicznego położenia, wzorowego utrzymania i wielkiej liczby klientów, jest do sprzedania na korzystnych warunkach. Na korzystnych warunkach, dla kogo?... W ogłoszeniu nie było wzmianki o tem. Frantz Rittner oczekiwał na kupca i zamierzał uciekać zaraz, skoro tylko zrobi interes. Po długim wahaniu, postanowił udać się do Jancełyna, aby mu sfalszował paszport na obce nazwisko; miał ich kilka, ale wszystkie już upłynęły. Nagle, w chwili właśnie, kiedy był zajęty poszukiwaniem tych paszportów, głośne odgłosy dzwonek, rozległy się w gabinecie i sąsiednim pokoju. Podniósł głowę i zaczął się przysłuchiwać wyblady i drżący.

— Kto przybywać mógł od strony bulwaru Montmorency? Trzy osoby posiadają tylko klucze od tego wejścia... Rene, Fabrycjusz i on... Fabrycjusz pływa po pełnym morzu Rene nie przychodzi tamtędy, chyba w nocy... Któż to więc...

Nie dokończył, ale wniosek bardzo był jasnym — Chyba policja...

Na froncie przedwyborczym.**Stan Średni w Gnieźnie.**

W Gnieźnie odbyło się zebranie Koła Stanu Średniego na okręg gnieźnieński. Na zebraniu poddano ostrej krytyce usiłowania odwrócenia organizacji od dotychczasowej lin-

ji postępowania i raz jeszcze wypowiedziano się za przystąpieniem do Katolicko-Narodowej Unji Gospodarczej.

Związek chłopski współpracy z rządem.

Odlam stronnictwa chłopskiego na terenie Małopolski utworzył osobną grupę pod nazwą Związek Chłopski, która idzie do wyborów osobno, wnosząc równocześnie listę państwową. Lista nosi nazwę: „Związek Chłopski

współpracy z rządem Marszałka Piłsudskiego“. Na czele listy sejmowej umieszczono nazwisko inż. Hipolita Słowińskiego ze Lwowa, a na liście senackiej dr. Szymona Bernardzikowskiego.

Endecja odosobniona w Małopolsce Wschodniej.

Donoszą ze Lwowa, że na mieście ukazały się plakaty, oznajmiające o zjednoczeniu się stronnictw: Z. L. N. z nieistniejącymi tam stronnictwami Ch. N., N. P. R. prawicy i „Obozu Młodych“ w Bloku Katolicko-Narodo-

wym, który ma służyć „obronie katolicyzmu i polskości w Małopolsce Wschodniej“. Jak wiadomo, stronnictwa Ch. N. i N. P. R. nie istnieją wogóle na tym terenie.

Komuniści zaczynają działać.

Poznań. W jednym z ostatnich dni w sali Domu Ewangelickiego odbył się pod przewodnictwem Bema wiec P. P. S. lewicy, w którym wzięło udział około 800 osób.

Przybyli na wiec zwolennicy P. P. S. nie zostali wpuszczeni. Na wiecu przemawiał Bem oraz sekretarz Zarządu Głównego P. P. S. lewicy Czuma. Ruch organizacyjny elementów

komunizujących na terenie Poznańskiego ostatecznie się w ten sposób ożywia.

Bydgoszcz. Nieliczne na tutejszym terenie elementy komunizujące zamierzają przy nadchodzących wyborach wystąpić z własną listą pod nazwą Niezależnej Socjalistycznej Partii Pracy. Na wiec tej partii przybyć ma do Bydgoszczy m. j. Bem z Poznania i byli posłowie Wojewódzki i Sochacki. Dzienniki miejscowe, zwłaszcza prawnicowcy, prowadzą przeciwko nim ostrą kampanję.

Rozbicie bloku mniejszości.

Ze Lwowa donoszą, że blok mniejszości narodowych został ostatecznie rozbity. Nacjonalisci ukraińscy, Niemcy, już swego czasu wypowiedzieli się przeciw współpracy z żydami w bloku. Obecnie zaś w Warszawie powstał ogólnonarodowy żydowski blok wyborczy, którego odezwa określiła blok mniejszości jako nieobliczalny krok nieodpowiedzialnych polityków, występujących w imieniu mniejszości społeczeństwa żydowskiego. Odezwa stwierdza, że żydzi muszą prowadzić w Polsce własną politykę i w pracy tej nawiązać muszą kontakt z polskimi grupami demokratycznymi.

ŻYCIE GOSPODARCZE**Nowa premjówka w przygotowaniu.**

W Ministerstwie Skarbu toczą się od dłuższego czasu narady w sprawie emisji nowej pożyczki premjowej. Pożyczka ta ma być 4-procentowa, opiewająca na złote, z termi-

nem 10-letnim, przy stopniowej amortyzacji. Suma pożyczki wyniesie podobno 50 milionów złotych.

stawowo prawa do pracy zarobkowej.

Kursa więc przysposobienia kupieckiego, trwające rok i mogące przygotować młodzież do pracy zawodowej, są ze wszelkich miar instytucją pożyteczną i celową.

Dotąd jest ich w Polsce 13, z których 7 na Śląsku.

Młodzież garnie się do wolnych zawodów.

Statystyka szkolnictwa zawodowego wykazuje znaczny wzrost liczebny szkół handlowych. Gdy przed wojną było w Polsce 24 szkół handlowych, obecnie jest ich 143. Młodzież garnie się chętnie do zawodów praktycznych, w obecnym jednak kryzysie gospodarczym z trudem znajduje dla siebie warunki bytu.

Doniosłe projekty rolne.

W dniach 16 i 17 bm. obradować będzie opiniodawcza komisja rolna. Komisja rozważy 18 projektów rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej, nadesłanych przeważnie z Ministerstwa Reform Rolnych.

Wśród nich znajdują się projekty rozpo-

ządzeń o statystyce rolnej, o osadach rodzinnych, o ograniczeniu nadmiernego podziału gruntów, o uzupełnieniu ustawy o ochronie drobnych dzierżawców rolnych, o państwowym funduszu kredytów na podniesienie wytwórczości zwierzęcej i inne.

Wzrost dochodów państwowych.

Wpływy z danin publicznych i monopolów za grudzień 1927 r. wyniosły ogółem 225 milionów zł., to jest o 34 miliony zł. więcej niż za grudzień roku 1926. W tym wpływy z danin publicznych wyniosły 154 miliony zł. wobec 124 milionów zł., wpływy zaś z mono-

polów 71 milionów zł. wobec 67 milionów za grudzień roku 1926. Daniny publiczne dały przeto za grudzień roku 1927 o 30 milionów więcej, monopole zaś o 4 miliony zł. więcej, niż za grudzień roku 1926.

Polska na szlaku międzynarodowej komunikacji lotniczej

Międzynarodowe Towarzystwo Żeglugi Powietrznej (C. I. D. N. A.) wprowadziło od 1 stycznia br. nowy rozkład lotów na wszystkich swych liniach, przyczem ruch utrzymywany będzie bez przerwy zimowej. Komunikacja utrzymywana jest na liniach: Warszawa, Praga czeńska, Wiedeń, Budapeszt, Bukareszt, Białogród, Konstantynopol, Sofja, Strasburg, Norymbergja, Paryż.

Odloty z Warszawy we wszystkich kierunkach w poniedziałki, środy i piątki. Tary-

fa pasażerska na sezon zimowy wynosi z Warszawy: do Pragi 63 zł. (bilet kolejowy II kl. 79 zł.) do Wiednia 77 zł. (bilet kol. II kl. 84 zł.), do Budapesztu 133 zł. (bilet kol. II kl. 136 zł.), do Białogrodu 196 zł. (bilet kol. II kl. 202 zł.), do Strassburga 245 zł., do Paryża 315 zł., do Bukaresztu 280 zł., do Sofji 290 zł., do Konstantynopola 420 zł. Pasażerowie winni posiadać wizy wszystkich państw, nad którymi samoloty przelatają.

Spadek produkcji cukru.

Według informacji, pochodzących z kół przemysłu cukrowniczego, należy oczekiwać spadku produkcji cukru w obecnej kampanji, która — nawiasem mówiąc — dobiega już końca.

Prowizoryczne obliczenia każą oczekiwać, że ogólna produkcja cukru w Polsce nie przekroczy 510 000 tonn, co by odpowiadało około 17,5 procent ubytku w porównaniu z wynikami ubiegłej kampanji.

Co do eksportu, to z uwagi na konieczność ustalenia zapotrzebowania wewnętrznego wstrzymano aż do odwołania wysyłkę cukru zagranicę.

Powodem spadku produkcji cukru stały się złe urodzaje buraka cukrowego wskutek szkód, wyrządzonych przez chwościka buraczanego.

Z giełdy. (A. W.)**ZIEMIOPŁODY.**

Warszawa, 12. 1. Żyto kongresowe 116 ft. 40—39 75, franco Warszawa 41—41,50, otręby żytnie 25,75, pszenica 52,50. Usposobienie spokojne.

Berlin, 12. 1. Pszenica march. 232—235, żyto march. 234—237, jęczmień browarowy jary 220—266, owies march 201—211, kukurydza loco Berlin 218, groch victoria 51—57, jadalny 32—35, pastewny 21—22, peluszką i wyka 21, płatki ziemniaczane 23,40—23,80.

WALUTY.

Warszawa, 12. 1. Dolar urzędowo 8,88 prywatnie 8,88½. Tendencja utrzymana.

Gdańsk, 12. 1. Za 100 zł. loco Gdańsk 57,47—57,62, przekaz na Warszawę 57,39—57,43, dolar w stosunku do guld. 5,1160—5,1299, za 100 guld. przyw. 173—173,33.

Konsolidacja ruchu zawodowego pracowników umysłowych.

Ruch zawodowy pracowników umysłowych nie jest dotychczas w Polsce organizacyjnie należycie skoncentrowany. Pomijając szereg zrzeszeń drobniejszych, pracownicy umysłowi utworzyli dwie wielkie, dzisiaj szeroko już rozgałęzione organizacje zawodowe: Centralną Organizację Związków Zawodowych Pracowników Umysłowych (Warszawa, ul. Sienna 16) i Konfederację Pracowników Umysłowych (Warszawa, ul. Szpitalna 1). Oby te organizacje stoją na gruncie bezpartyjnym i holdują zasadom ogólnym demokratycznego ruchu zawodowego, nie więc w gruncie rzeczy nie stoi na przeszkodzie bliższemu pomiędzy nimi porozumieniu. W czasach ostatnich porozumienie to znalazło się na drodze do urzeczywistnienia. Wybitni kierownicy

obu organizacji, po odbyciu szeregu narad, podpisali wspólny protokół, wskazujący na konieczność zespolenia i ujednostajnienia ruchu zawodowego wśród pracowników umysłowych. Należy się spodziewać, że konsolidacja potoczy się obecnie w żywszym tempie.

O kursa „przysposobienia Kupieckiego“

Ministerstwo Oświaty, opierając się na wzorach zagranicznych, prowadzi akcję propagandową w kierunku zakładania rocznych kursów przysposobienia kupieckiego, które kształciłyby młodzież w praktyce branż kupieckich.

Istnienie wyżej wspomnianych kursów okazało się tem więcej celowe, że młodzież, wychodząca zazwyczaj ze szkół powszechnych w 14 roku życia, niema jeszcze w ciągu roku u-

Zjazd Rady Naczelnej Zjednoczenia Stanu Średniego na Pomorzu

zwoluje Zarząd teiże organizacji na niedzielę, dnia 15-go bm. do Grudziądza. Całość zadecyduje o wszelkich z wyborami złączonych sprawach w Województwie Pomorskiem.

Straszna śmierć robotnika w rezerwoarze z wodą

W głównych warsztatach kolejow. przy ul. Chmielnej w Warszawie, zdarzył się straszny wypadek.

Jeden z robotników, 66-letni Szczepan Urbanowski (Chmielna 104), pochylił się w czasie pracy nad rezerwoarem z wodą i straciwszy równowagę, wpadł do wody. Nie u-

miejąc pływać i nie mogąc wydobyć się z rezerwoaru z powodu braku jakiegokolwiek oparcia na gładkich jego ścianach, Urbanowski utonął.

Gdy wypadek zauważono i nieszczęśliwego wydobyto, mimo największych wysiłków przywrócić go do życia nie zdołano.

Tajemniczy trup zamordowanej kobiety

w pobliżu Jabłony Legionowej.

Włościanin Józef Szewczyk, zamieszkały we wsi Choinki gm. Jabłonna, przechodząc przez zagajniki w pobliżu Jabłony Legionowej, natknął się na leżącą w krzakach kobietę.

Cała górna część tułowia kobiety była zasłonięta ciemnym fartuchem i zieloną chustką. Gdy Szewczyk uniósł chustkę, stwierdził z przerażeniem, że kobieta jest zamordowana. Na czole ofiary zagadkowego mordu widniała rana długości 25 cm., szerokości 5 cm. Na prawej ręce przy dłoni druga rana długości 10 cm., szerokości 10 cm.

Wokół miejsca, gdzie znaleziono trupa, niema żadnych śladów krwi, walki itd. Wido-

cznie trupa przywieziono i porzucono w zagajniku.

Żadnych danych, któreby mogły ustalić tożsamość zamordowanej, nie znaleziono. Zamordowana ubrana była jak następuje: koszula biała, dwie bluzki — jedną w pasy niebieskie, drugą żółta.

Pozatem miała na sobie granatowa marynarkę męską, dwie spódnice — jedną białą w kraty i drugą granatową oraz czarne pończochy i żółte, sznurowane pantofle.

Śledztwo prowadzi policja powiatu warszawskiego.

Wiadomości z Tczewa.

— **P. pułk. J. Roński**, b. wykładowca w Szkole Morskiej, który narazie znajduje się wraz z rodziną w Anglii, nadesłał na tutejszy zakład wychowawczy dla niemowląt 50 zł. Po rocznym pobycie w Londynie wyjeżdża wraz z rodziną do Afryki Południowej.

— **Stan pogody.** Odwilż trwa jeszcze ciągle choć w nocy jest zawsze lekki przymrówek. Napłynęła też nowa fala ciepła, tak, że zda się, jakby powietrze było wiosenne.

— **Tegoroczna gwiazdka Stowarzyszenia Młodzieży Katolickiej Tczew-Staremiasto** odbyła się 6 bm. w szkole przy Magistracie. Druh Adamczyk powitał gości i druhów hasłem „Gotów“. Po odśpiewaniu „W żłobie leży“, odbyła się kolenda, udzielona przez ks. patrona Andrzejewskiego. Po czym nastąpiło staropolskim zwyczajem dzielenie się opłatkiem. Później zajęli goście i członkowie Tow. miejsce przy bogato zastawionych stołach.

Tutaj przemawiali w różnych tematach ks. patron, p. inspektor szkolny Binnek, p. Stefciniński i na końcu wystąpił druh Gonsz z monologiem, po którym odśpiewano marsz: „Hej do apelu“. Tak samo przemawiał nowy członek honorowy Tow. p. Strużyński. W ciągu całego zebrania przygrywała orkiestra, złożona z członków. Na zakończenie odśpiewano pieśń „Boże coś Polskę“.

— **Kronika policyjna.** — Odprowadzono do schroniska pod lipami 4 pijaków, którzy odprawiali bezpłatny koncert na ulicy. Aresztowano pewnego osobnika za kradzież węgla z kolei.

— **W Rukocinie** w tutejszym powiecie włamali się jeszcze niewyśledzeni sprawcy w tych dniach do urzędu pocztowego i zabrali ze sobą gotówkę 500 złotych, oraz znaczków pocztowych za około 60 zł. Policja jest już na tropie złodziei. Demp.

Wiadomości z Tucholi.

Tuchola, dnia 11 stycznia.

— **Ofiara ślizgawicy.** Żona funkcyjnarzusa poczt., p. Szymańskiego, upadła z powodu ślizgawicy tak nieszczęśliwie, że uderzyła głową o lód, co stało się powodem zapalenia mózgu. Nieszczęśliwie upadł też pewien uczeń szkoły powsz., łamiąc sobie zebro. Niech to będzie przestroga, by wczas usuwać ślizgawicę.

— **Przedstawienie i zabawa.** Tow. Chóru kościelnego urządził w przyszłą niedzielę w sali Browaru zabawę, połączoną z przedstawieniem wesołej sztuczki pt. „Ciotka Karola“. Początek o godzinie 7 wiecz. Ceny miejsc od 2.50—1 zł.

— **Eksportacja zwłok śp. ks. Piotra Kujawy** odbyła się w środę. Bardzo liczne rzesze wierznych zgromadziły się przed klasztorem skąd odprowadzono trumnę do granic parafii mędomierskiej. Kondukt żałobny prowadził ks. kan. Weyner. W eksport. wzięło udział Tow. Powst. i Wojaków oraz Sokół. Przypomnieć tu jeszcze można, iż śp. zmarły był gorącym patriotą. Ilekroć zdarzyła się sposobność, że trzeba było narodowe kazanie wygłaszać, On je wygłaszał. Śp. ks. Ku-

jawa witał też wojska polskie, wkraczające do Tucholi.

Wieść o zgonie tak zącnego kapłana żalem napelniała nie tylko parafję mędomierską, lecz w równej mierze Tucholę i okolice. Cześć Jego pamięci!

— **Pożar.** W tut. ew. kościele wybuchł ub. soboty pożar, spowodowany iskrami wydobywanymi się z niedobrze zbudowanego komina na strych. Ogień obejmujący już belkowanie, zauważył kościelny, jego też zabiegom ogień szybko wygaszono. Strat wielkich niema.

— **Z sądu.** Głośną niegdyś sprawę p. Knittera z Tucholi o podpalenie zabudowań, rozpatrywała Izba Karno w Chojnicach. Oskarżonego bronili p. adwokat Szcześki. Przewód sądowy wykazał, iż zarzuty, stawiane p. Knitterowi, były niesłuszne stąd uwolniono go od winy i kary.

— **Stan pogody.** Dzisiaj dzień pochmurny. — Przed południem ukazało się na kilka godzin słońce. Temperatura łagodna. Na ulicach błoto. (ms).

Wiadomości z Chełmna.

— **Dyzury aptek.** W czasie od 8—15 bm. dyzuruje apteka pod „Orlem“.

— **Stan pogody.** Po dość silnym mrozie który dochodził do 15 stopni C., spadł lekki śnieg. Temperatura znacznie łagodniejsza. Od niedzieli zupełna odwilż. Ulice pokryte wodą i lodem, co i o nieszczęście nie trudno. Jeszcze jest wielu gospodarzy domów w naszym mieście, którzy nie wykonują ściśle przepisów policyjnych, co do

usunięcia śniegu i lodu z chodników oraz posypywania ich piaskiem lub popiołem celem zapobieżenia ślizgawicy. W takich warunkach o nieszczęśliwym wypadku nie trudno.

— **Gwiazdka kolejarzy.** Staraniem nadzorca kolejowego p. F. Zielińskiego urządzono przed kilku dniami w Studnicy przy dworcu, poraz pierwszy w Chełmnie gwiazdkę dla wdów i sierot po kolejarzach. Wspaniała ta uroczystość

zaszczycił swoją obecnością przewiel. ks. proboszcz Bączkowski. Na wstępie przywitał wszystkich obecnych prezes p. Zieliński i przemówił w bardzo podniosłych i serdecznych słowach, poczem odśpiewano „Wśród nocnej ciszy“ i wygłoszono deklamację przez dzieci kolejarzy. Po przemówieniu ks. proboszcz Bączkowski nastąpiło wspólne łamanie opłatkiem, poczem dokonano aktu podziału gwiazdki dla dzieci kolej., obdarzonych większą rodziną oraz wdów i sierot. Dzieci otrzymały torebki z słodyczami wartości 4 zł, wdowy i emeryci niższych kategorii otrzymały 10 zł, w gotówce. Ogółem rozdano 196 porcji. Pieśnią „Boże coś Polskę“ zakończył prezes tę wielką i pamiętną dla wszystkich uroczystość.

— **Kolenda.** Od kilku dni odbywa się w tut. parafji kolenda u wszystkich rodzin katolick. ch. przyczem przeprowadza się spis parafjan. Datki ofiarowane podczas kolendy przeznaczone są na odnowienie fary.

— **Z życia Tow. pom. fryzjerskich.** W poniedziałek dnia 9 bm. odbyło się w lokalu p. Filarzkiego przy ul. Grudziądzkiej, przy licznych udziale członków roczne zebranie, które zagaił prezes p. Burczyk hasłem „Jedność“. Po przeczytaniu protokołu przez sekretarza, przystąpiono do załatwienia składek oraz korespondencji, która w międzyczasie wpłynęła.

Po załatwieniu sprawozdania z zabawy, urzędzonej dnia 1 stycznia br., nastąpiło sprawozdanie całego zarządu. Jako marszałka zebrania wybrano jednogłośnie p. Palinkiewicza. Po odebraniu przez marszałka poszczególnych sprawozdań przystąpiono do wyboru nowego zarządu. — Jako prezesa wybrano dzielnego energicznego i najstarszego z pomocników, dotychczasowego prezesa p. Burczyka. Jako sekretarza wybrano p. Palinkiewicza, jako skarbnika p. Tytlewca. — jako ławników wybrano p. Szymborskiego i Kuźmieskiego, jako rewizorów kasy p. Tokarskiego i p. Palinkiewicza. Po załatwieniu jeszcze niektórych spraw tow., p. marszałek życząc towarzystwu jaknajlepszego rozwoju i nawołując do zgodnej współpracy, zakończył zebranie o godz. 11-ej hasłem „Jedność“.

— **Ustanowienie wikarjatu.** Z dniem 1 stycznia 1928 r. ustanowiła władza biskupia w parafji Małe-Czyste pow. Chełmno, wikarjat. Dotychczasowy ks. dziekan Wilkans choruje od dłuższego czasu i nie możliwym by poświęcił się dalszej pracy duszpasterskiej. Jako pierwszy wikarjusz ustanowiony został ks. Glock.

— **Małe-Czyste.** Listy wyborcze. U przewodniczącego obwodowej komisji wyborczej ktp. rez. p. Józef Potyrały w Małym-Czystym wyłożone są listy wyborcze do publicznego przeglądu. Do obwodu tego należą gminy Małe-Czyste i Zakrzewo. Każdy wyborca powinien w terminie do 15 stycznia br. przekonać się, czy już na liście figuruje. Po tym terminie wszelkie reklamy pozostaną bez skutku.

— **Pniewite,** pow. Chełmno. Ochotnicza straż pożarna urządziła w niedzielę, dnia 8 stycznia br. o godz. 6-ej wieczorem na sali nowej szkoły w Pniewitem zabawę, połączoną z przedstawieniem amatorskiem. Czysty zysk przeznaczony jest na zakup przyborów strażackich.

— **Kino „Apollo“** wyświetla od 11 bm. film pt. „Ślub krwi“. Wielki dramat dziejowy z czasów króla Francji, Karola IX — osnuty na tle rzezi Hugonotów w noc św. Bartłomieja, w 2 serjach — 12 akt. W rolach głównych największa tragiczka świata Norma Talmadge i Conway Tearle. J. Zet.

Radio - Program.

Piątek 13 stycznia br.

WARSZAWA: 11.40 PAT.; 12.00 Czas, kom. lotniczo-meteorologiczny, oraz nadprogram; 14.40 PAT.; 15.00 Kom. meteorologiczny, gospodarzy i nadprogram; 16.20 Przegląd wydawnictw periodycznych; 16.40 Odczyt: Jak z powietrza powstaje chleb; 17.05 PAT.; 17.20 Odczyt: Boczna antena; 17.45 Transmisja koncertu z Wilna; 18.55 PAT.; 19.05 Kom. rolniczy oraz transmisja z Krakowa notowań giełdy zbożowej krakowskiej; 19.15 Rozmaitości; 19.30 Odczyt: Hygiena i medycyna; 19.55 Pogadanka; Dzieje muzyki; 20.15 Koncert symfoniczny; 22.00 Czas i kom. lotniczo-meteorologiczny; 22.05 PAT.; 22.20 Kom. policyjny, sportowy, oraz nadprogram; 22.30 PAT.

KRAKÓW: 12.00 Hejnał z wieży Marjackiej, oraz koncert z płyt gramofonowych; 17.20 Odczyt: K. Spitteler; 19.15 Rozmaitości; 19.35 Odczyt: Przegląd geograficzno-gospodarczy.

POZNAŃ: 12.45—14.00 Koncert południowy. WROCŁAW: 20.00 „KönigsKinder“, opera. NEAPOL: 21.00 „La routine“, opera. BERLIN: 22.30 Orkiestra balajack. WJEDEN: 20.30 Wieczór Schubertowski.

Projekt rozporządzenia o zwalczaniu chorób wenerycznych.

Generalna dyrekcja służby zdrowia opracowała i uzgodniła na konferencjach międzyministerjalnych projekt rozporządzenia p. Prezydenta Rzeczypospolitej o zwalczaniu chorób wenerycznych.

Zasady, na których projekt opiera się, są podobne do zastosowanych przy zwalczaniu innych chorób zakaźnych, a więc: 1) chorzy obowiązani są leczyć się, 2) unikać wszystkiego, co mogłoby spowodować zarażenie innych osób. Lekarze zaś obowiązani są: uświadamiać chorego co do zaraźliwości choroby i, o ile chorego nie przerwano przepisów, chroniących od zarażenia innych, zgłosić przypadek choroby.

Ustawa polska tem się różni od analogicznych ustaw w innych państwach, że podaje wyłącznie przepisy zapobiegania chorobie, pozostawiając Kodeksowi Karnemu sprawę kar za szerzenie zarazy.

Obowiązek zakładania przychodni przeciwwenerycznych i szpitali na ten cel przeznaczonych, spoczywa na powiatowych związkach komunalnych i gminach miejskich.

Jedynie akcję, związaną z endemicznym szerzeniem się chorób wenerycznych, np. na Podhalu i w portach (zgodnie z umowami międzynarodowymi), rząd bierze na siebie.

Ponadto projekt rozporządzenia znosi regulacje prostytucji i zakazuje prowadzenie domów publicznych i domów schadzek.

Wytyczne przy przenoszeniu oficerów.

Władze wojskowe uregulowały w następujący sposób sprawę przenoszeń oficerów czynnych: przenoszenia odbywają się: a) z urzędu, b) na własną prośbę oficera. Przeniesienia z urzędu odbywają się zasadniczo na koszt skarbu państwa, przeniesienia na własną prośbę — zasadniczo na koszt oficera.

Wyjątek stanowią: a) przeniesienia oficerów na własną prośbę z garnizonów kresowych, po przesłużeniu co najmniej 5 lat bez przerwy w jednym lub kilku takich garnizonach; b) przeniesienia na własną prośbę skutkiem złego stanu zdrowia, lub warunków klimatycznych, wymagających zmiany garnizonu przez oficera lub członków jego rodziny, na podstawie orzeczenia wojskowo-lekarskiego. Przeniesienia te mogą być dokonywane na koszt skarbu państwa. Zostają ustalone dwa zasadnicze terminy przeniesień oficerów: a) wiosenny i b) jesienny, uzależnione od wcieleń wiosennych i jesiennych każdego roku. W terminie wiosennym będą dokonywane przeniesienia oficerów z powodu: a) wymiany oficerów z garnizonów kresowych, b) wymiany oficerów z K. O. P., c) wymiany oficerów, pracujących w sztabach i biurach, d) wymiany oficerów służb. W terminie jesiennym z powodu: a) ukończenia zasadniczych szkół oficerskich, b) odesłania na stage i powrotu ze stage'u oficerów S. C., c) wymiany oficerów z garnizonów kresowych, d) wymiany oficerów z K. O. P., e) repartycji absolwentów W. S. Woj. i W. S. Inf., f) wymiany oficerów, pracujących w sztabach i biurach, g) wymiany oficerów służb.

Wszystkie inne przeniesienia, nie dające się ująć w ramy powyższych przeniesień należy dokonywać w terminach wyrównawczych ograniczając je do minimum. Należą tu przeniesienia z powodu: a) awansów, b) w drodze dyscyplinarnej, c) wyroków sądów wojskowych i orzeczeń oficerskich sądów hon., d) zastąpienia ubytków, e) repartycji absolwentów z innych szkół i kursów (zależnie od daty ukończenia), f) stosunków osobistych oficera, g) wymiany niektórych oficerów, pracujących w szkolnictwie (przeważnie terminy wakacyjne), h) orzeczeń komisji dyskwalifikacyjnej (w przeciągu miesiąca stycznia), i) złego stanu zdrowia lub warunków klimatycznych, wymagających zmiany garnizonu przez oficera

lub członków jego rodziny, na podstawie orzeczenia wojskowo-lekarskiego.

W celu utrzymania oficerów pracujących w sztabach i biurach w gotowości do służby linijowej, oficerowie broni zdolni do służby linijowej, pracujący w Ministerstwie Spraw Wojskowych, w Gen. Inspektoracie Sił Zbrojnych i instytucjach mu podległych, oraz w sztabach D. O. K. tudzież w szkolnictwie wojskowym, o ile nie zajmują stanowisk dowódczych, będą odsyłani w miarę możliwości finansowych państwa i warunków oraz potrzeb służby, do linii w czasie od 1. 6. do 15. 9. na przeciąg czterech tygodni, poczynawszy od trzeciego roku swej służby w sztabie lub biurze, co drugi rok do formacji swej broni, względnie do innego rodzaju broni, w okresie pobytu tejże formacji w obozie ćwiczebnym, podczas przygotowań do manewrów i w czasie manewrów, oficerowie artylerji będą odsyłani w miarę możliwości na czas szkoły ognia właściwej formacji.

W razie nieprzewidzianych trudności (np. choroba) oficer może być odesłany do pułku, podczas pobytu tegoż w garnizonie, jednakowoż w ramach czasu, od dnia 1 czerwca do 15 września. Oficerowie przeniesieni służbowo na powyższe stage, mają być przydzieleni do dowództwa jednostki, odpowiadającej ich stopniowi, i biorą udział w zajęciach jednostki.

Wiadomości z Pomorza.

STAROGARD.

— Z sądu. Dnia 10 bm. odbyła się w Starogardzie rozprawa sądowa przeciwko niejakiemu Wojciechowskiemu oskarżonemu o szpiegostwo na rzecz Rosji sowieckiej. Rozprawie przewodniczył sędzia Heidrich, oskarżał prokurator Suhecki, który zażądał dla oskarżonego, za zdradę tajemnic wojskowych 2 i pół roku więzienia. obrońca prosił o uwolnienie. Po dłuższej naradzie sąd ogłosił wyrok uwalniający Wojciechowskiego od winy.

Rozprawa toczyła się przy drzwiach zamkniętych.

KRONIKA GRUDZIĄDZKA

W dniu imienin wina,emy:

Dziś: Piątek, Weronice.

Jutro: Sobota, Hiarem.

Wschód słońca godz. 7 m 39 Zach. godz. 3 m. 51.

Wschód księżyca godz. 12 m 0 Zach. 11 m. 27.

Teatr Mielski.

Dziś „Zbójcy”. Bilety w cenie od 40 groszy do 1.20 zł.

Jutro popołudniu o godz. 3ej poraz ostatni „Zbójcy” dla młodzieży. Bilety w cenie od 50 gr. Wieczorem „Lekarz mimowoli”.

W niedzielę popołudniu o godz. 3.30 „Dom warjatorów”. Bilety w cenie od 50 gr. do 2 zł. — Wieczorem poraz ostatni „Szczęście Frania” z Jaraczem.

W poniedziałek popołudniu o godz. 3.30 poraz pierwszy baśń fantastyczna ze śpiewami i tańcami „Król leśny” dla dzieci i młodzieży, w wykonaniu operetki toruńskiej. Wieczorem poraz pierwszy „Pajacyk”, operetka z primadonną lwowską Haliną Rapacką i Witoldem Dżitowieckim.

Repertuar kin w Grudziądzu.

— KINO „APOLLO” wyświetla od środy 11 b. m. nadzwyczaj wspaniały film p. t. „Szulerka” w ośmiu aktach. W głównych rolach występują Agnes hr. Esterhazy, Elza Tamary i Harry Liedtke — Oprócz tego atrakcyjny film sezonu „Człowiek czynu”, z piękną Violą Dana oraz bohaterem Kennethem Harlan. Aby uniknąć natłoku uprasza się o przybycie na godz. 6.15.

— KINO „ORZEL” wyświetla od czwartku wspaniały film pod tytułem: „Zakazana Dzielnica Algieru”, dramat w 10 aktach z życia awanturników i handlarzy żywym towarem. Oprócz tego piękną farsę „Flirt z nieboszczykiem”. Razem 20 aktów.

—o—

— O SAMORZADACH. Dziś na Uniwersytecie Ludowym wygłosi wykład dr. Borth na temat: Ordynacje samorządów miejskich w Polsce, a w państwach Europy Zachodniej.

Wykłady odbywają się w auli gimnazjum żeńskiego przy ul. Trynkowej o godz. 6.30 wiecz. Wstęp 20 gr. dla kształcącej się młodzieży — bezpłatny.

— PRZED BALEM 65 P. P. Wśród powodzi bał i zabaw w tegorocznym karnawale, jednym

z najlepiej zapowiadających się jest bal 65 pułku piechoty, który odbędzie się w kasynie oficerskim przy ul. Saperów w dniu 1 lutego. Organizatorzy dokładają wszelkich starań, by bal wypadł świetnie, do czego przyczynia się niewątpliwie różne niespodzianki i urozmaicenia. Zaproszenia już rozesłano. Ewentualne zgłoszenia przyjmuje kasyno telefonicznie codziennie od godz. 10—2.

— BAL MASKOWY „LUTNI”. Cały Grudziądz mówi o maskowym balu „Lutni”, który odbędzie się w sobotę dnia 14 bm. o godz. 9 wieczorem w salach hotelu pod „Złotym Lwem”. — Komitet zabawowy czyni wszelkie starania, by dać uczestnikom naprawdę kilka miłych chwil. Przygotowano bardzo dużo urozmaiceń, między innymi i nagrody dla najlepszych masek. Zaproszenia już wysłano. Ktośby skutkiem przypadkowego niedopatrzenia zaproszenia nie otrzymał, może się po takowe zgłosić w składzie cygar przy ul. Lipowej 3.

Członkowie czynni otrzymają zaproszenia na lekcji w piątek, dnia 12 bm.

— BAL RODZINY WOJSKOWEJ. W dniu 18 lutego odbędzie się reprezentacyjny bal Rodzi-

Do wszystkich Urzędów, Stowarzyszeń i Zrzeszeń pracowników państwowych.

Zamierzając stworzyć w Grudziądzu stałą, miejscową Komisję Porozumiewawczą Związków Pracowników Państwowych dla obrony wspólnych naszych interesów w drodze prawem dozwolonej, oraz zwołać w najbliższym czasie walne zebranie pracowników państwowych w Grudziądzu celem zajęcia stanowiska w sprawie najżywniejszych postulatów pracowników państwowych, jak to poprawa bytu i inne, Zarząd Koła Stowarzyszenia Urzędników Państwowych prosi o wydelegowanie swoich przedstawicieli do omówienia powyższych spraw i powzięcia odpowiednich uchwał, tudzież wyłonienia tymczasowego Komitetu Wykonawczego Komisji Porozumiewawczej Związków Pracowników Państwowych w Grudziądzu.

Zebranie przedstawicieli wszystkich or-

ny Wojskowej, urozmaicony niezwykle atrakcyjnymi i przygotowywany z wielkimi staraniami.

— PODZIĘKOWANIE. Pani K. Korwin-Piotrowskiej, dyrektorce prywatnej szkoły powszechnej, składamy serdeczne „Bóg zapłać” za hojną ofiarę na rzecz zakładu dla niemowląt — Siostry Elżbietanki.

— KOMITET WALKI Z ZEBRACTWEM podaje do wiadomości, że bloczki z kartkami które daje się jako jałmużnę w miejsce wsparcia gotówkowego są do nabycia w ratuszu II. pokój 9 po cenie 5.50, 4.50, 3.50 i 2.50 zł.

— SAMI SOBIE. Zarząd Koła Stowarzyszenia Urzędników Państwowych w Grudziądzu, podjął inicjatywę powołania do życia miejscowej Komisji Porozumiewawczej Związków Pracowników Państwowych, dla skuteczniejszej obrony wspólnych interesów wszystkich pracowników państwowych i w tym celu rozesłał zaproszenia do wszystkich związków, stowarzyszeń i zrzeszeń pracowników państwowych czynnych na terenie Grudziądza, o wydelegowanie swoich przedstawicieli do omówienia tej sprawy i wyłonienia tymczasowego komitetu wykonawczego, tudzież zwołania w najbliższym czasie walnego zebrania wszystkich pracowników państwowych w Grudziądzu, dla zajęcia stanowiska odnośnie najżywniejszych postulatów pracowników państwowych, jak to poprawa bytu i in.

Zebranie przedstawicieli wszystkich organiza-

ganizacji pracowników państwowych odbędzie się w sobotę 14 stycznia br. w górnej sali Hotelu Kellasa o godzinie 17-tej.

Przedstawiciele organizacji pracowników państwowych winni być zaopatrzeni w należyte pełnomocnictwa.

Zaproszenia zostały rozesłane tylko tym organizacjom, których adresy były znane S. U. P., natomiast o ileby która z organizacji Urzędników Państwowych takiego zaproszenia nie otrzymała, uprasza się jednak o wydelegowanie swojego przedstawiciela.

Ze względu na ważność i doniosłość spraw obecność delegatów wszystkich organizacji pracowników państwowych jest konieczna.

Zarząd Koła Stow. Urzędników Państw. w Grudziądzu.

Dwa ostatnie dni

sprawdzajcie listy wyborcze.

cji pracowników państwowych odbędzie się w sobotę 14 stycznia r. o godzinie 17-ej w górnej sali hotelu Kellasa.

Z względu na doniosłość sprawy dla szerokiego ogółu pracowników państwowych, należy botę 14 stycznia r. o godzinie 17-ej w górnej sali hotelu Kellasa.

mieć nadzieję, że wszystkie organizacje pracowników państwowych wydelegują przedstawicieli swoich na to zebranie.

Inicjatywę zarządu Kola SUP należy powitać z uznaniem.

— **POMOC DORAŻNA DLA BEZRÓBOTNYCH.** Na mocy zarządzenia ministra pracy i opieki społecznej, została wprowadzona w styczniu na terenie Grudziądza dla bezrobotnych fizycznych, którzy wyczerpali przysługujące im zasiłki z funduszu bezrobocia, pozostają nadal bez pracy i regularnie uczęszczają do kontroli, akcja państwowa pomocy doraźnej.

Zgłoszenia na przepisowym druku, wydaje bezpłatnie P. U. P. P., należy uskutecznić natychmiast w godzinach urzędowych od godz. 8,30 do 12-ej w Państwowym Urzędzie Pośrednictwa Pracy, ul. Klasztorna.

— **MIMO ODWILŻY, LODY STOJĄ NIEWZRUSZONE.** Mimo trwającej od kilku dni odwilży, lody na Wiśle i jej dopływach stoją niewzruszone. Wisła pod Krakowem, oraz od Gniewu do ujścia, wolna jest od lodu, u nas i pod Toruniem płynie rzadki śryż. Natomiast na pozostałej przestrzeni Wisła, oraz główniejsze jej dopływy (Bug, Narew, San), stoją nadal w okwach lodowych ponad 30 cm, grubości. Wody powstałe z topnienia śniegu, płyną po lodzie. W razie dalszego trwania odwilży, w krótkim czasie spodziewane jest ruszenie lodów.

Zagraża bardzo poważnie niebezpieczeństwo zatorów lodowych, które, skutkiem znacznej grubości lodu, trudno będzie usunąć. Inspekcja dróg wodnych przygotowana jest na wszelkie ewentualności, również w pogotowiu są oddziały wojska do rozpoczęcia akcji w razie koniecznej potrzeby.

— **NIE ŚLIZGAĆ SIĘ NA TRYNCE.** Donoszą nam, że obok Górnego Młyna na Trynce ślizga się bardzo dużo dzieci. Lód na rzeczce jest bardzo cienki, zwłaszcza podczas obecnej odwilży, wobec czego o wypadek nie trudno.

Wzywamy magistrat do wydania odpowiedniego zarządzenia. Nie mniej jednak, również i rodzice muszą zabronić swym dzieciom chodzenia na ślizgawkę na Trynce.

(o) **MATERJALY PIŚMIENNE,** instrumenty muzyczne, przybory itd. kupuje się najlepiej i najtaniej u Władysława Kulerskiego, Pańska 19.

— **O KRADZIEŻ.** W tych dniach zasiedli na ławie oskarżonych niejacy robotnik Smeja i Skolasiński ze Świecia, obaj oskarżeni o popełnienie zbrodni kradzieży na szkodę Szleimera w Gruczakach, powiat Świecie. Sprawcy mieli wleźć w noc do mieszkania poszkodowanego i skraść tekę, w której mieściło się kilka tysięcy złotych. — Smeja zasądzony został na rok więzienia, natomiast sąd sprawę Skolasińskiego na wniosek jego obrońcy dr. Bortha wyłączył, rozprawę odroczyć, na którą ma zaważać świadków, jakich obrona zapodała.

— **WIECZOREK MISYJNY** urządziła ub. poniedziałku Sodalicia Marjańska uczniów miejscowego gimnazjum klasycznego w sali Tivoli. Program wieczorku był bardzo piękny i obfity. Słowo wstępne wygłosił nader gorliwy moderator Sodalicii, ks. prof. Rozkwitalski, który w wymownych słowach podniósł potrzebę popierania tak zbożnego dzieła misyjnego, które Kościół katolicki uważa za swój święty obowiązek. Po tej przemowie miał prefekt Sodalicii Cichoń, uczeń 8 klasy, zajmujący odczyt pt.: „Misja a młodzież“. Dalej przedstawili uczniowie przepiękne „Jaselka Misyjne“ Orkiestra, złożona z uczniów obu miejscowych gimnazjów, pod batutą p. prof. Dąbrowskiego uświetniła wieczorek udatnem odegraniem kilku sztuk, wśród nich zwłaszcza tak bardzo się podobającej Wiązanki polskich melodj Osmańskiego. Dochód z tego wieczorku przeznaczono na misje katolickie.

Z życia towarzystw.

(rt) Roczne walne zebranie towarzystwa gimnastycznego Sokół Grudziądz I odbędzie się w środę, dnia 25 stycznia br. o godz. 8-ej wiecz. w hotelu Kellasa, ul. J. Wybickiego, z następującym porządkiem obrad:

1) Zagajenie; 2) Wybór przewodniczącego walnego zebrania; 4) Sprawozdanie poszczególnych członków zarządu o działalności towarzystwa za ubiegły rok; 5) Sprawozdanie komisji rewizyjnej; 6) Udzielenie absolutorjum ustępującemu zarządowi; 7) Wybór nowego zarządu; 8) Wybór komisji

rewizyjnej; 9) Wybór sądu honorowego; 10) Wybór delegatów do okręgu sokolego; 11) Wnioski i wolne głosy. Czołem!

(—) Masłowski, wicepr., (—) Felski sekr.

(rt) **Żeńskie Tow. Gimn. „Sokół“** podaje do wiadomości, że w dniu 17 stycznia br., to jest wtorek o godzinie 7 i pół wieczorem w lokalu p. Kellasa przy ul. Wybickiego odbędzie się walne zebranie z następującym porządkiem obrad:

1- Zagajenie; 2) Wybór przewodn. i sekretarza zebrania; 3) Odczytanie protokołu z ostatniego zebrania; 4) Sprawozdanie sekretarki; 5) Sprawozdanie skarbniczki; 6) Sprawozdanie naczelniczki i kierown. młodzieży; 7) Sprawozdanie rewizorek

KRONIKA TORUŃSKA

Z Teatru Pomorskiego.

♫ **DZIŚ**, w piątek, dnia 13 bm. z powodu prób generalnych z „Otella“ teatr nieczynny.

Jutro, w sobotę, dnia 14 bm. o godz. 8-mej wieczorem przedstawiemy jubileuszowe z powodu dwudziestolecia pracy scenicznej dyrektora p. Jerzego Rygiera. W dniu tym odbędzie się premiera genialnej tragedji Szekspira p. t. „Otello“, w której jubilat wystąpi z jedną z najznakomitszych swych kreacji w roli tytułowej. „Otello“ będzie zarazem jednym z najświetniejszych widowisk z wielkiego repertuaru, jakie kiedykolwiek ukazały się na naszej scenie. Dyrekcja bowiem nie szczędziła trudów i olbrzymich kosztów, by arcydzieło twórcy „Hamleta“ ukazać naszej publiczności w bogatej, stylowej szacie kostjumowo-dekoracyjnej, wykonanej w pracowniach teatralnych. Kierunek artystyczny spoczywa w wytrawnych rękach naczelnego reżysera teatru, p. Józefa Leśniewskiego. W rolach głównych wystąpią najlepsze siły naszego zespołu z pp. Zielińską (Desdemona), Jerzmannowską (Emilja), Meglicką (Bianka), Leśniewski (Jago), Orliczem (Doża), Balcerzakiem (Kassyo), Aleksym (Rodrygo), Konstantynowiczem (Graciano), Marjańskim (Brabancjo) i Ulińskim (Lodovico).

W niedzielę, dnia 15 bm. o godz. 4-tej po południu na ogólne żądanie przemila, melodyjna operetka R. Stolza „Pajacyk“, przyjmowana na naszej scenie z niebywałym entuzjazmem. Będzie to ostatni pożegnalny gościnnie występ znakomitej artystki warszawskiej p. Haliny Rapackiej i jej doskonałego partnera, zawsze mile widzianego przez naszą publiczność p. Witolda Zdzitowieckiego, po których wyjeżdźcie „Pajacyk“ schodzi z repertuaru. Reszta obsady nie zmieniona. Ceny miejsc od 30 gr. do 3,50 zł.

Wieczorem o godzinie 8-mej poraz drugi arcydzieło Szekspira „Otello“.

Repertuar Kin w Toruniu.

♫ **KINO „PALACE“.** Potężny arcyfilm nagrodzony złotym medalem na wszechświatowym konkursie filmowym, „Książę miłości“. W popisowej roli: John Gilbert i czarująca Eleonora Boardmann.

♫ **KINO „PAN“.** Rozkoszna premiera przepięknego dramatu z życia zakulisowego podkaszanej Muzy p. t. „Kobiety, których kupić nie można“

Endecja leje łzy z powodu swej porażki na terenie Rady Miejskiej.

Wczorajsze „Słowo Pomorskie“ poświęca obszernie sprawozdanie wynikom wyborów Prezesa i Wiceprezesa Rady Miejskiej w Toruniu, w których jako wczoraj donosił „Goniec“ endecja poniosła sromotną klęskę przez upadek swoich kandydatów a to Dra. Dandelskiego i radnego Stefanowicza.

Rozżalona endecja, nie szczędzi cierpkich wymówek pod adresem N. P. R., że wysunęła swego własnego kandydata a nie poparła Dra. Dandelskiego, oraz że miast głosować bodaj jż na ich kandydata na wiceprezesa Stefanowicza, oddała swoje głosy na socjalistę Pohla.

Przy tej sposobności przypomina endecja, przywódcą N. P. R., że przeciw endecy przy wyborach marszałka Sejmiku Wojewódzkiego „lojalnie“ oddali głosy na kandydata N. P. R.

Grzeczne te na razie „wymówki“ — że coś się tam pomiędzy nimi „popsuło“!! Jak dalej ta „przyjaźń“ będzie wyglądała — pokaże przyszłość. Dziś jednak mamy jeden dowód więcej, że

polityków endeckich opuszczają ich własni dotychczasowi przyjaciele!!

Nie więc dziwnego, że endecja leje łzy rozpaczy — wszak spadają na nią klęski i niepowodzenia, jedne za drugimi. Dopiero ich kandydat na Marszałka Sejmiku Woj. przepadł, teraz znowu przepadło dwu ich kandydatów na terenie Rady Miejskiej.

Trudno, panowie endecy, trzeba się z tem będzie pogodzić, że wszyscy was wnet opuszczą, bo wasza dotychczasowa kłamliwa i nieuczciwa polityka, otwarła oczy nawet waszym dotychczasowym przyjaciołom. A teraz idą czasy, że tych klęsk i niepowodzeń będzie dla was coraz więcej!

Przygotować więc należy zaważasz spory zapas chustek, aby ocierać łzy, które spływać wam będą z tych oczu, które w zaslepieniu partyjnym, nie widzą zbliżającej się z dnia na dzień coraz dotkliwszej a wreszcie zupełnej klęski!

Za te niepowodzenia wasze, miejcie tylko żal do „Słowa Pomorskiego“, które wam kopie grób.

(Szansonetki). W roli głównej uroczą i czarującą słowianka Anni Andra.

♫ **KINO „ŚWIATOWID“.** Premiera wielkiego dramatu współczesnego p. t. „W życiu każdej kobiety“. W życiu każdej kobiety trzech mężczyzn odgrywa główne role: W rolach głównych: Virginia Valli, Marc Mac Demolt, Stuart Holmes, Loyd Huches.

♫ **ZEBRANIE POM. TOW. POPIERANIA PRZEMYSŁU LUDOWEGO.** Dnia 10 bm. odbyło się w Toruniu zebranie Pom. Tow. Popierania Przemysłu Ludowego — na którym po ukonstytuowaniu się zarządu, omawiano sprawy wskrzeszenia nowego oraz odnowienia dawnego, wskutek wojny zaniechanego — przemysłu ludowego na Pomorzu.

Przesesem tego Tow. wybrany został naczelnik Wydz. Przemysłu i Handlu przy Woj. Pom. p. inż. Celichowski, wiceprezesem ks. Dr. Łęgowski, sekretarzem prof. Gros, skarbnikiem p. Sydow.

♫ **CZY TO NIE WSTYD?** Jesteśmy w posiadaniu rachunku wystawionego przez Elektrownię i Gazownię w Toruniu, jednemu z tutejszych mieszkańców na kwotę 30 gr. Ponieważ obywatel ten, drobnej tej należności nie uiścił zaraz, lecz pozostawił jej uregulowanie do czasu płacenia większego swego rachunku, przeto Elektrownia i Gazownia doręczyła mu upomnienie o zapłacenie tej drobnej należności w kwocie 30 gr. licząc za upomnienie kosztu w kwocie 50 gr.

Czyż to nie wstyd, aby w ten sposób dręczył obywateli i nakładać na nich kary przekraczające właściwą należność, temwięcej, że płaci on swoje przypadające należności w większej kwocie.

♫ **Przytrzymano:** 3 osoby za kradzież z włamaniem, 1 osobę podejrzaną o kradzież. Przytrzymano jednego osobnika, który posiadał 12 i pół kilo smalcu, 2 paczki „Palminu“ i 2 puszki sardynki, z których to rzeczy nie umiał się wylegitymować. Prawnego właściciela wymienionego towaru poszukuje się.

♫ **Dzielnicy Ignacy,** zam. w Toruniu przy ul. Kościuszkii 26 zgłosił kradzież 10 kur wartości 60 zł., o dokonanie tego czynu przytrzym. jako podejrzanego R. J. z Lubicza, dalsze dochodzenia w toku.

♫ **Klawon Marja,** przytrzym. dnia 11 bm. na stacji Toruń-Miasto jako umyślowo chora. Wymienioną odstawiono dla własnego bezpieczeństwa do lecznicy miejskiej.

Jak lekarz londyński uratował dziecko

chore na serce.

„Daily Telegraph” opisuje niezwykle ciekawy wypadek z zakresu praktyki lekarskiej, który w kołach medycznych Londynu wywołał prawdziwą sensację.

Oto prof. P. Wallace, głośny specjalista w chorobach serca, odwiedzając swych pacjentów w szpitalu w dzień Nowego Roku zauważył, że mała jego pacjentka chora na serce 7-letnia Nelly Pol niema widoków na wyzdrowienie, gdyż puls jej wynosi 300 uderzeń na minutę.

Cheąc uczynić jednak wszystko dla uratowania biednego dziecka lekarz postanowił chwycić się środka najbardziej radykalnego. W tym celu kazał roznieść na podłodze materac i na tym materacu chore dziecko musiało w ciągu dwa minut stać na głowie. Trzymano ją mocno w kolanach i w kostkach i powiedziano, by w ciągu tych dwu minut głęboko dwukrotnie odetchnęła.

Gdy ją po tym zabiegu położono do łóżka i zmierzono puls, okazało się, że jest on prawie nor-

malny, bo nie przekracza 80 uderzeń na minutę. Kuracja więc, choć bardzo radykalna i niezwykła, miała swój skutek.

W dziesięć minut później mała zjadła z ogromnym apetytem kawał indyka a pokrzepiona w ten sposób mogła nawet wziąć udział w grach towarzyskich.

Zapytany o pogląd na taki sposób leczenia inny lekarz chorób sercowych oświadczył, że wprowadzenie leczenia wysokiego pulsu przez stawianie chorych na głowie często bywa stosowane, lecz nigdy niemal nie daje pożądanego wyniku. Opisany więc wypadek jest w medycynie niezmiernie rzadkiem zjawiskiem.

Wielka sprzedaż inwenturowa

we wszystkich oddziałach

rozpocznie się w sobotę 14 stycznia br.

Zapasy artykułów sezonowych muszą zostać uprzątnięte, przeto jesteśmy gotowi ponieść stratę i postanowiliśmy udzielać na nasze znane niskie ceny

wysokie rabaty **25-40%**
częściowo

Równocześnie sprzedawać będziemy

olbrzymie partje towarów białych

pierwszorządne fabrykaty jak: Zyrardów, Widzewska manufaktura, Szeibler i Grohmann, po wyjątkowo niskich cenach.

Prosimy zważać na nasze okna wystawowe!

Niechaj nikt nie zaniecha wykorzystać tą tak

rzadko pomyślną okazję kupna.

Każda, chociaż najdalsza podróż opłaca się!

S. I. Kiewe Tow. Kom.

Telefon 5

Grudziądz

Stara 4/6.

Uwagze pań

Poleca się

szykowną pracownię
sukien damskich

Danuta

ul. Długa 8, I piętro.
Od najelegantszych do
najskromniejszych. Ceny
bardzo przystępne. (14)

Warszawska
pracownia

gorsetów

Grudziądz, Ogrodowa 7
paw. w podwórzu II piętro
wykonuje podług figury:
gorsety, bandaże, paski,
biustonosze, gorsety dla
ułamnych i brzemiennej
przeróbki i reperacje.

Budowniczy

Piotr Jakubowski

w Grudziądzu

Pl. 23. Stycznia 4/5. Tel. 341
Zaprzyjęzony rzeczoznawca dla
spraw budowlanych przy sądach
okręgu grudziądzkiego.

wykonuje wszelkie roboty
budowlane, oszacowania,
plany, kosztorysy, po ce-
nach przystępnych. (2326)

„Haftoplis”

Zakład pilnowania, farbo-
wania i prania chemiczn.

Zofja Tynecka,

Grudziądz, Toruńska 14
wejście przez sień w podw.
Proszę zważać na firmę.

Warszawska
pracownia kolder

ulica Sołna 3.

wykonuje koldry puchowe
wełniane i wataw, prze-
robienie starych, zgrępl-
owanie wełny i waty. 9

Soki do wódki

z pudynu, 2 zł. za litr po-
leca: Sarnowski, ul. To-
ruńska 22. 6469

wytwornia mebli

wycielanych i materacy
właściciel **Jan Stebart,**
Wybickiego 21 daw. hotel
Warszawski, wykonuje klu-
bowe i salonowe garnitury,
kanapy, leżanki i materace
solidnie i po przystępnych
cenach. (15)

Krawcowa

szycie tanio i gustownie
podług najnowszych żur-
nali. (6116)

Ks. Budkiewicza 7, I ptr

Prasow. i pranie

wykwintnie załatwia Szyd-
kowska, Matejki 6. I piętro.

Najkorzystniej ogłaszać się

w **Goncu**

Nadwiślańskim.

Przymusowa licytacja

odbędzie się dnia 18 stycznia 1928 r. o godz. 12-tej w południe u Pana Przełożonego obsz. dworskiego w Wydrznie..

Sprzedawcą się będzie najwięcej dającemu zajęta maszynę do pisania za zaległe wsparcie ubogich oraz koszty egzekucyjne.

Grudziądz, dnia 8 stycznia 1928 r. Nr. dz. 59/28 W. P. II.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego

STAROSTA.

(439) (—) A. Czarliński.

Przetarg przymusowy.

W sobotę, dnia 14-go stycznia br. o godzinie 10-iej przedpołudniem sprzedawać będą najwięcej dającemu za natychmiastową gotówkę:

motor z przyrządami. (440)

Miejsce sprzedaży: Grudziądz, ul. Forteczna 3.

Jaranowski
Komornik sądowy.

Przetarg przymusowy.

W sobotę, dnia 14-go stycznia br. o godzinie 10.30 przedpołudniem sprzedawać będą najwięcej dającemu za natychmiastową gotówkę następujące przedmioty:

kanapę i bufet. (441)

Miejsce sprzedaży: Grudziądz, ul. Lipowa 46 w podwórzu.

Komornik sądowy.
Jaranowski

Przetarg przymusowy.

W sobotę, dnia 14-go stycznia br. o godzinie 11.30 przedpołudniem sprzedawać będą najwięcej dającemu za natychmiastową gotówkę następujące przedmioty:

rozmaite towary kolonialne, kompletną jadalną, leżankę i urządzenie składowe. (442)

Miejsce sprzedaży: Grudziądz, ul. Koszarowa 18.

Jaranowski
Komornik sądowy.

Reklama

umiejętnie umieszczona, daje zawsze pewny skutek, dlatego ogłaszają się tylko

w Gońcu Nadwiślańskim

Sprzedaje

Dobre harmonjum

14 regestrów i dobry kino- aparat na sprzedaż. (41) Kościuszki 36 II p. prawo.

List gruntowy

(Grundschuldbrief) pierwsze miejsce na ca 15.000 zł, sprzedam zaraz. Oferty do Adm. Gońca Nadwiśl. pod nr. 453.

Dobra trzcina

na dachy jest na sprzedaż. B. STRAŻEWSKI, Wielkie Tarпно, pow. Grudziądz.

Teodolit

universalny 20 sekundowy z gwarancją i opalograj sprzedam tanio. (395)

„OKAZJOPOL“

Rzezalniana 22.

Elegancka

dębowa jadalnia

bufet 1 mtr. 50, sypialnię dębowa, garnitur pluszowy, rowery, obrazy olejne, maszyny do szycia szewskie, krawieckie, damskie, meble koszykowe, płaszcze ubrania, jaskółki, smokingi, futro męskie opsy, pluszowe damskie płaszcze bas, skrzypce, mandoliny, szafy, lustra, stoły i krzesła, kołnierze damskie i wiele innych rzeczy sprzedam. (396)

„OKAZJOPOL“, ulica

Rzezalniana nr. 22.

Okazyjnie

do sprzed. dobrze utrzymany 3 konny motor na prąd stały, kuter i transmisja 4-ro metr. Wiadom. u Staruszkiewicza, ulica Józefa Wybickiego 15.

Niniejszem podaje do wiadomości że z dniem 4 stycznia objąłem

centralny dom obuwia

i polecam się Szanownej mej Klienteli miasta i okolicy iż posiadam na składzie wielki wybór różnego gatunku obuwia własnego wyrobu a także zagranicznego. Wobec powyższego uprzejmie proszę o przekonanie się o jakości towaru a także cen.

Stefan Podgórski
Grudziądz, ul. Stara nr. 14.

Hotel DWORCOWY, Grudziądz

wydale w poniedziałek, dnia 16 stycznia 23 r.

SWIĘTE KISZKI z kapustą (własnego wyrobu).

Flaki, nogi wieprzowe i polską Kielbase Od 10-iej przed południem mięso z Kofta.

O łaskawe poparcie i liczny udział prosi I. Semrauowa.

Bacność Cechy rzemieślnicze !!!

W związku z wejściem w życie Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o Prawie Przemysłowem wyszły z druku i są do nabycia następujące wydawnictwa:

USTAWA PRZEMYSŁOWA, oryginalny przedruk tejsze z Dziennika Ustaw w formacie kieszonkowym, na dobrym satynowym papierze. Cena egzemplarza . 1.20 zł

WZORY STATUTÓW dla korporacji przemysłowych, dla cechów i ich związków oraz dla ich dodatkowych urzędzeń — wydanie zbiorowe w tym samym formacie. Cena egzemplarza . . . . . 2.20 zł

STATUTY CECHOWE, według wzoru Ministerstwa Przemysłu i Handlu na specjalnym papierze pisemnym, tak wykonane, że wystarczy wpisać tylko odpowiednio wyjaśnienie, a pozatem podaje sposób wpisów oraz uchwał. Cena egz. 0.40 zł

CECHY W PRZESZŁOŚCI I PRZYSZŁOŚCI. Zakres działania Cechów według nowej Ustawy Przemysłowej (wyczerpujące wyjaśnienie do wydanych wzorów statutu). Cena egzemplarza . . . . . 0.40 zł

STATUT WYDZIAŁU CZELADNIKÓW PRZY CECHU, dla potrzeb wydziału i ich członków przystosowany. Cena egz. 0.20 zł

REGULAMIN SADU POLUBOWEGO CECHU, przystosowany do potrzeb cechowych. Cena egzemplarza . . . . . 0.20 zł

STATUT ZWIĄZKU CECHÓW, odpowiadający nowym wymogom tak dla poszczególnych członków jak i cechów. Cena egzemplarza . . . . . 0.30 zł

Wszystkie powyższe wydawnictwa są w odpowiednim formacie kieszonkowym wykonane i stanowią część biblioteczki zawodowej i cechowej, którą niżej podpisana Spółdzielnia Wydawnicza tworzy. Przy przesyłce dolicza się koszt własne opakowania i wysyłki. Przy zaliczeniu kosztu zaliczki.

Adresować należy:

Spółdzielnia Wydawnicza „Zjednoczenie” w Grudziądzu, ul. Mickiewicza 8.

Akcje

Cukrowni Melno, sprzed. Oferty do Adm. Gońca Nadw. pod nr. 403.

UWAGA!

Jeszcze kilka kanarków pierwszorzędných śpiewaków do oddania.

S. Gottfeld, Szewska 6

Kupna

Kupię używaną maszynę do pisania. Oferty do Adm. Gońca Nadw. pod nr. 404

SŁOMĘ prostą

w mniejszych i większych ilościach kupuje. (408)

TOMASZ FRENCH

Ogrodnictwo, Lipowa 74.

„Okazjopol“

Rzezalniana 22.

Kupuje meble, maszyny do szycia, rowery, ubrania i wszelkie inne rzeczy za gotówkę. (6593)

Butelki

od wina kupuje Franciszek Wojak, Grudziądz, Plac 23 Stycznia 11 Hurtownia win. (311)

Poszukuje

dostawcy mleka na 100 litrów. Skład kolonialny Józef Andrzejewski, Grudziądz, Mickiewicza 26.

Poszukuje

Generalnego Przedstawiciela firmy w Grudziądzu który obejmie sprzedaż wyjątkową i wysyłkę na całą Polskę bez konkurencyjnego artykułu. Na objęcie towaru potrzebne 20.000 zł. Zgł. do Adm. Gońca Nadw. pod nr. 457.

Kucharkę

do wszystkiego, z praniem poszukuje. (412)

Dr. Steinowa, ulica Sienkiewicza 39.

Posługaczka

na przedpołudnie może się zgłosić. (419)

Schalz, ul. Mickiewicza 21.

Poszuk. posady

Gospodyni

wdowa poszukuje posady Hoffmanowa, u p. Weier. Nadgórna 43. (418)

Poszukuje posady

jako kucharka na stałe lub na wesela, zabawy itd. Adres Józefa Forteczna Grudziądz, Forteczna 1, II piętro.

Różne

Wypożyczam

pieniądze na wesele lub takowe odkupię. Zgłosz. do Adm. Gońca Nadwiśl. pod nr. 417.

KTO

wypożyczy pianino na trzy miesiące za wysokim wynagrodzeniem. Zgł. do adm. Gońca Nadw. pod nr. 454.

Oddaję mleko

świeże o wysokim procentie tłuszczu. Wedlikowski, Nowawieś, telefon 661.

Krawcowa

przyjmuje szycie w domu i poza domem. Suknie białe wykonuje szybko i tanio. (359)

Lipowa 41, parter prawo.

Ze „Bon Marché“ ma ładne rzeczy.

To temu nikt nie przeczy.

I że są one również tanie.

To już wiedzą wszystkie panie.

„Bon Marché“ daje również na raty.

Skoro trudno o forsy czy od męża czy od taty.

Salon Mód „Bon Marché“

Toruń, Nowy Rynek 11 i p.

Wyszywanie perełkami

zalatwiam rysując wzór na każdej tkaninie. Rysunki na poduszki od 50 gr. M-me Marie (334)

Tuszeńska Grobla nr. 18.

Na Karnawał

polecam po najniższych cenach:

Kapy, ordery, maski, serpentyny, konfety, parasolki i syreny

M. ROSTOWA

skład papieru i wyrobów tytoniowych GRUDIĄDZ, ul. Pańska nr. 4.

Gońiec Nadwiślański wychodzi codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt i kosztuje przy odbiorze w administracji 2.50 zł. miesięcznie, 7.50 zł. kwartalnie; przez pocztę lub u listonosza miesięcznie 2.86 zł., kwartalnie 8.58 zł., w opasce w Polsce 4.00 zł. miesięcznie, 9.48 zł. kwart.; zagranicą równowartość 4.75 zł. mies., 14.25 zł. kwartalnie. Ogłoszenia kosztują 12 groszy od wiersza milimetrowego jednolamowego na stronie ogłoszeniowej, wśród tekstu 50 groszy, przed tekstem 1.00 zł. Drobne ogłoszenia słowo tytułowe 15 groszy, każde dalsze 10 groszy. Dla poszukujących pracy 50% zniżki. Przy częstym powtarzaniu ogłoszenia odpowiedni rabat. — Dla członków Spółdzielni osobny rabat. — Przy konkursach i dochodzeniach sądowych wszelkie rabaty upadają. — Omyłki w ogłoszeniu nie upoważniają do żądania zwrotu gotówki, ani też nie obowiązują administrację do bezpłatnego powtórzenia anonsu, jeżeli tamsam treść ogłoszenia nie jest zasadniczo zmieniona. Redaktor naczelny: Leon Sobociński, w Grudziądzu. Redaktor odpowiedzialny: Leon Doliński w Grudziądzu. Nakładem: Spółdzielni Wydawniczej „Zjednoczenie” z o. o. w Grudziądzu. — Naczelny redaktor przyjmuje od godz. 4—5 popoł. — Rekonisów nie zastrzeżonych Redakcja nie zwraca. Druk.: Zakł. Graf. W. Kulerskiego w Grudziądzu.